

Sygn. akt: I C 620/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2020 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Andrzej Kieć
Protokolant:	Katarzyna Kuchta

po rozpoznaniu w dniu 11 sierpnia 2020 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa M. A.

przeciwko (...) z siedzibą w W.

o ustalenie

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5.417 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Andrzej Kieć

Sygn. akt I C 620/19

UZASADNIENIE

Powód M. A. wniósł o ustalenie, że stosunek prawny kreowany umową pożyczki zawartą w dniu 12 lutego 2010 roku pomiędzy nim a (...), poprzednikiem prawnym pozwanego (...), na kwotę 87 000 złotych, w zakresie wierzytelności przysługującej od powoda, wygasł w dniu 12 lutego 2015 roku a wierzytelność stała się zobowiązaniem naturalnym. Nadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, iż łączyła go ze (...) wyżej opisana umowa pożyczki, którą częściowo spłacił. Umowa dotyczyła pożyczki kwoty 87.000 zł, na okres 60 miesięcy, do dnia 12 lutego 2015r. Umową ugody z 16 października 2012r strony ustaliły wysokość wymagalnej wierzytelności na kwotę 68.295,55 zł. a strony ustaliły okres obowiązywania umowy od 16.10.2012r do 12.05.2015r. W sierpniu 2019 roku powód został powiadomiony o cesji wierzytelności na rzecz pozwanego dokonanej przez syndyka upadłego (...) i wezwany do zapłaty. Mimo, że umowa pożyczki wygasła 12 maja 2015r, (...) nie podjął żadnych czynności zmierzających do dochodzenia roszczeń. W ocenie powoda roszczenie pożyczkodawcy uległo przedawnieniu z dniem 13 lutego 2018 roku. Powód ma interes prawny w żądaniu ustalenia by usunąć niepewność co do sytuacji prawnej i dopiero rozstrzygnięcie upoważni powoda do usunięcia jego danych z (...) S.A.

Pozwany w odpowiedzi wniósł o oddalenie powództwa oraz obciążenie powoda kosztami postępowania. W uzasadnieniu wskazał, iż powód nie posiada interesu prawnego w żądaniu ustalenia na podstawie art. 189

kpc.. Wskazał, iż upływ terminu przedawnienia nie powoduje wygaśnięcia roszczenia ale jego przekształcenie w zobowiązanie naturalne. Pozwany nie będzie mógł go przymusowo wyegzekwować lecz nie pozbawia to go prawa do upominania się od powoda jako dłużnika o jego spełnienie. W ocenie pozwanego motywacją powoda budzi wątpliwości co do jego lojalności oraz rzetelności jako kontrahenta, w związku z czym dyskusyjne jest udzielanie mu żądanej ochrony.

Sąd ustalił:

Powód w dniu 12 lutego 2010 roku zawarł z poprzednikiem prawnym pozwanego (...) z siedzibą we W. umowę pożyczki na kwotę 87 000 złotych, na okres 60 miesięcy, do dnia 12.02.2015r..

W dniu 16 października 2012 roku strony umowy zawarły ugodę na mocy której ustalono, iż wierzytelność z tytułu wyżej opisanej umowy pożyczki na dzień zawarcia ugody jest wymagalna i wynosi 68 293,55 zł. Ugoda została zawarta na okres od 16.10.2012r do dnia 12.05.2015 roku; do tego czasu powód jako dłużnik zobowiązał się do spłaty należności nią objętej w terminach i kwotach wskazanych w stanowiącym załącznik do ugody harmonogramie spłaty. Szacunkowy koszt ugody określono na 21 907,99 zł, opłatę restrukturyzacyjną na 640 zł, zaś wartość odsetek na 21267,99 zł. W przypadku nieterminowej spłaty ugody należność stawała się w dniu następnym należnością przeterminowaną, od której (...) mogła naliczać stosowne odsetki. (...) miała prawo wypowiedzieć ugodę na warunkach określonych w umowie; powód jako dłużnik miał możliwość odstąpienia od umowy w terminie 14 dni bez podania przyczyn. Po upływie terminu wypowiedzenia umowa ugody ulegała rozwiązaniu a należność z niej wynikająca przechodziła w stan natychmiastowej wymagalności co oznacza, iż powinna ona być spłacona w całości w terminie określonym przez (...). (...) zobowiązała się do nie podejmowania w okresie obowiązywania ugody dalszych czynności windykacyjnych oraz egzekucyjnych wobec powoda jako dłużnika oraz wobec współdłużników. Powód spłacił część zadłużenia; regulacji zobowiązania zaprzestał motywując to problemami rodzinnymi (chorobami członków najbliższej rodziny)

W piśmie z dnia 25 lipca 2014 roku powód został powiadomiony przez pożyczkodawcę, iż decyzją (...) działalność (...) została zawieszona, przy czym łączące ją z jej członkami stosunki prawne w zakresie pożyczek, kredytów, linii pożyczkowych nadal obowiązują. Kolejnym pismem z dnia 26 listopada 2014 roku Syndyk Masy Upadłości (...) poinformował powoda o ogłoszeniu swojej upadłości oraz ustanowieniu syndyka a nadto o negatywnym z uwagi na postępowanie likwidacyjne rozpoznaniu wniosku powoda o restrukturyzację zadłużenia. Pismem z 12 września 2019 roku pozwany poinformował powoda o nabyciu wierzytelności na podstawie umowy cesji oraz poinformował powoda o łącznej kwocie zadłużenia wynoszącej na dzień sporządzania pisma 82 156,04 zł i wezwał do jego spłaty w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma.

Do chwili zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie powód nie uregulował zobowiązania, zaś pozwany nie wytoczył powództwa przeciwko powodowi o zapłatę należności.

Powód przypuszcza, że jest dłużnikiem figurującym w BIK, gdyż gdy starał się o kredyt w jednym z banków otrzymał informację, że jest gdzieś ujęty jako dłużnik. Powód nigdy nie zwracał się do pozwanego o informację, czy to na wniosek tego wierzyciela jest ujęty w BIK oraz z wnioskiem by pozwany wycofał zawiadomienie do BIK.

(dowody: umowa pożyczki wraz z regulaminem k. 12 – 16; umowa ugody k. 17 – 22; korespondencja k. 23-25; przesłuchanie powoda k. 62)

Powyższe ustalenia faktyczne poczyniono na podstawie dokumentów wyżej wymienionych, które podlegały zaliczeniu w poczet materiału dowodowego na zasadzie art. 243² Kodeksu postępowania cywilnego. Prawdziwość dokumentów nie była kwestionowana. Wiarę dowodowi z przesłuchania powoda sąd dał albowiem zeznania korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym, potwierdzały je złożone do akt dokumenty; były więc wiarygodne.

Sąd zważył:

Powództwo sąd uznał za niezasadne.

Powód wnosił o ustalenie, że stosunek prawny kreowany umową pożyczki zawartą w dniu 12 lutego 2010 roku pomiędzy nim a (...), poprzednikiem prawnym pozwanego (...), na kwotę 87 000 złotych, w zakresie wierzytelności przysługującej od powoda, wygasł w dniu 12 lutego 2015 roku oraz, że wierzytelność ta stała się zobowiązaniem naturalnym..

Powód opierał zgłaszane roszczenia z art. 189 kpc, zgodnie z którym powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

O występowaniu interesu prawnego w żądaniu ustalenia świadczy możliwość stanowczego zakończenia w tym postępowaniu sporu między stronami, natomiast przeciwko jego istnieniu - możliwość uzyskania przez powoda pełniejszej ochrony w drodze innego powództwa. Interes ten należy rozumieć zatem szeroko. Pojęcie to powinno być interpretowane z uwzględnieniem szeroko pojmowanego dostępu do sądu w celu zapewnienia należytej ochrony prawnej, której nie można się domagać w drodze innego powództwa. Podkreśla się też, że ocena istnienia interesu musi uwzględniać, czy wynik postępowania doprowadzi do usunięcia niejasności i wątpliwości co do danego stosunku prawnego i czy definitywnie zakończy spór na wszystkich płaszczyznach tego stosunku lub mu zapobiegnie, a zatem czy sytuacja powoda zostanie jednoznacznie określona. Wskazuje się też, że interes prawny w świetle art. 189 k.p.c. rozumieć należy jako obiektywną potrzebę uzyskania wyroku określonej treści, wywołaną rzeczywistym naruszeniem, albo zagrożeniem sfery prawnej podmiotu występującego z powództwem ustalającym. Obiektywny charakter interesu prawnego nie może być wyabstrahowany od okoliczności sprawy, gdyż podstawą niepewności co do stanu prawnego są konkretne okoliczności faktyczne, które miały wpływ na ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa. (por. wyrok SA w Krakowie z dnia 17.10.2019r, I ACa 59/19, LEX nr 3009484, wyrok SN z dnia 19.09.2013r, I CSK 727/12, LEX nr 1523363).

Jednocześnie interesu prawnego po stronie powoda nie wyłącza fakt, iż uległy przedawnieniu sporne wierzytelności. Skutkiem upływu terminu przedawnienia nie jest bowiem wygaśnięcie roszczenia, ale jedynie możliwość uchylenie się od jego zaspokojenia od dłużnika. (por. wyrok SN z dnia 5.02.2009r, I CSK 332/08, LEX nr 500176).

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie powód nie posiada interesu prawnego w rozumieniu art. 189 kpc w żądaniu ustalenia albowiem w ten sposób nie da się w sposób jednoznaczny zakończyć sporu między stronami.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż sporny stosunek prawny pomiędzy stronami nie wygasł. O jego wygaśnięciu nie może świadczyć fakt, iż przysługująca z niego pozwanemu (następcy wierzyciela pierwotnego) wierzytelność uległa przedawnieniu. Skutkiem upływu terminu przedawnienia nie jest bowiem wygaśnięcie roszczenia, ale jedynie możliwość uchylenie się od jego zaspokojenia od dłużnika. Postanowienia umowy pożyczki z 12.02.2010, jak i umowy ugody z 16.10.2012r. łączących strony, regulowały okres spłaty zobowiązania i do tego czasu powód jako dłużnik był zobowiązany spłacić należność nią objętą. Upływ przewidzianego okresu spłaty pożyczki nie powoduje wygaśnięcia stosunku prawnego, lecz prowadzi do powstania wymagalności roszczenia, które nadal może być dochodzone. Uгода wyraźnie przy tym stanowiła, iż nie stanowi ona odnowienia zobowiązania w rozumieniu art. 506 k. c; przewidywała ona nowy termin na wykonanie zobowiązania i zmieniała warunki spłaty tego zobowiązania.. Powód – co jest między stronami bezsporne - nie wypełnił warunków ugody, co z kolei powoduje, iż wierzyciel (jego następca) jest uprawniony do wypowiedzenia umowy i podjęcia wszelkich czynności przewidzianych prawem w celu wyegzekwowania przysługującej mu należności. Postępowanie dowodowe nie wykazało by doszło do wypowiedzenia spornej umowy, bądź by doszło do jej rozwiązania. Nie można utożsamiać upływu terminów spłaty przewidzianych umową, z faktem jej wygaśnięcia

Sąd uznał za niezasadne żądanie ustalenia, iż wierzytelność wynikająca przysługująca pozwanemu względem powoda stała się zobowiązaniem naturalnym z uwagi na jej przedawnienie albowiem powód nie posiadał interesu prawnego w żądaniu takiego ustalenia w rozumieniu art. 189 kpc. Interes prawny zachodziłby wtedy, gdy istniałaby możliwość jednoznacznego ustalenia prawa/stosunku prawnego nie dająca możliwości innej oceny w przyszłości.

Zgodnie z art. 117¹ k. c. w wyjątkowych przypadkach sąd może, po rozważeniu interesów stron, nie uwzględnić upływu terminu przedawnienia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi, jeżeli wymagają tego względy słuszności. Korzystając z uprawnienia, o którym mowa w § 1, sąd powinien rozważyć w szczególności:

1) długość terminu przedawnienia;

2) długość okresu od upływu terminu przedawnienia do chwili dochodzenia roszczenia;

3) charakter okoliczności, które spowodowały niedochodzenie roszczenia przez uprawnionego, w tym wpływ zachowania zobowiązanego na opóźnienie uprawnionego w dochodzeniu roszczenia. W ewentualnym procesie o zapłatę jaki pozwany mógłby powodowi wytoczyć, sąd zatem będzie posiadał możliwość badania czy nie zachodzą przesłanki zastosowania art. 117¹ k. c. Treść tego przepisu jednoznacznie wskazuje, iż winien on być stosowany w procesie o zasądzenie roszczenia przedawnionego; zatem nie w procesie o ustalenie, że dane roszczenie jest zobowiązaniem naturalnym (powód kwestii tej zresztą nie podnosił). Obecnie nie można zatem w sposób kategoriyczny na żądanie powoda ustalić, że dane zobowiązanie stało się zobowiązaniem naturalnym albowiem nie przesądzi to w sposób definitywny o sytuacji prawnej powoda.

Powód nie wykazał również jego interes prawny w żądaniu ustalenia wynikał z potrzeby doprowadzenia do wykreślenia powoda z rejestru dłużników BIK. Powód nie ma nawet pewności czy w rejestrze tym znalazł się skutek działania pozwanego czy skutek czynności innego wierzyciela; nie wzywał również pozwanego do doprowadzenia do wykreślenia takiego wpisu.

Biorąc wszystko powyższe pod uwagę, sąd powództwo oddalił..

O kosztach procesu orzeczono na zasadzie art. 98 kpc , zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik wprocesu. Na koszty procesu składają się koszty zastępstwa procesowego według taryfy (par. 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego.

SSO Andrzej Kieć